

Čís. 38.

Předražování (§§ 20 a 23 č. 4 cis. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z.).

Ceny zřejmě přemrštěné požaduje (§ 20) i ten, kdo činí přemrštěnou nabídku, třebaž v očekávání, že dojde ještě k jednání a smlouvání o ceně.

Citované nařízení, zejména i § 20 vztahuje se na předměty potřeby vůbec, to jest na věci sloužící přímo neb nepřímo životním potřebám lidí a domácích zvířat, nikoliv jen na předměty nezbytné potřeby.

Přečinu dle § 23 č. 4 může se dopustiti i obchodní jednatel za provisi.

Konkurence předražování (§ 20) s řetězovým obchodem (§ 23 č. 4) ohledně téhož zboží není vyloučena.

(Rozh. ze dne 12. dubna 1919, Kr I 1/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Hradci Králové, pokud jím byl uznán vinným přečinem dle § 20 č. 2 lit. b cis. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., naproti tomu vyhověl zmateční stížnosti státního zástupce do téhož rozsudku, pokud jím byl obžalovaný dle § 259 č. 3 tr. ř. sprostěn obžaloby dle § 23 č. 4 téhož cis. nař., zrušil rozsudek ve výroku tomto, jakož i ve výroku o trestu a odkázal věc v rozsahu zrušení k soudu první stolice, aby ji znovu projednal a rozhodnul.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného pokládá za právně pochybený výrok o vině pro předražování z té příčiny, že nelze pokládati za »požadování« cen ve smyslu § 20 č. 2 cis. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. pouhou nabídku obžalovaného vídeňské firmě, která prý byla učiněna jako celek, v očekávání, že dojde k jednání a smlouvání o jednotlivých strojích. Avšak i ten, kdo počítá s případným smlouváním, dává požadováním a následujícím smlouváním na jevo, že přijme i přílišnou cenu. Odvolávati se na smlouvání je proto se stanoviska trestních předpisů o předražování nepřipustno, je-li již cena nejprve požadovaná přílišná, poněvadž by připuštění smlouvání jako důvodu vylučujícího požadování přílišných cen vedlo k obcházení zákazu předražování. Ostatně schází jakýkoli podklad pro tvrzení zmateční stížnosti, že firmy, jimž učinil obžalovaný své nabídky, dříve by se byly pustily do smlouvání ohledně cen, naopak možno při nynějším nedostatku téměř všech předmětů potřeby plným právem předpokládati, že by firmy, jimž svědčila nabídka obžalovaného, anebo jiní koupěchtiví konečně přistoupili na ceny obžalovaným požadované. Také další námitka obžalovaného, že by byla vídeňská firma dala stroje před uzavřením koupě svými inženýry prohlédnouti, jest nerozhodna, poněvadž skutková povaha přečinu předražování nevyžaduje, aby se prodej uskutečnil; stačíť pouhé požadování cen. Konečně popírá zmateční stížnost, že by stroje, o které v přítomném případě jde (elektrické motory a dynamy) byly věci nezbytné potřeby, ježto prý nebylo nebezpečí, že věci ty nebudou více k dostání nebo stoupnou nepoměrně v ceně. Císařské nařízení ze dne 24. března 1917 vztahuje se vý-

slovně na předměty potřeby vůbec a rozumí tím všechny věci sloužící přímo neb nepřímo životním potřebám lidí a domácích zvířat. Že by takovýmto potřebám nesloužily stroje, o něž tu jde, zmateční stížnost sama netvrdí. Že obžalovaný požadoval zřejmě přemrštěné ceny v úmyslu, směřujícím k využitkování mimořádných poměrů vyvolaných válkou, zjišťuje naříkaný rozsudek výslovně; popírá-li zmateční stížnost tento úmysl, brojí tím nepřipustným způsobem proti přesvědčení soudu, získanému volným oceňováním průvodních prostředků (§ 258, 288 č. 3 tr. ř.) Bylo proto zamítnouti zmateční stížnost obžalovaného ve všech směrech neodůvodněnou.

Zmateční stížnost státního zastupitelství bere v odpor rozsudek, pokud jím byl obžalovaný sprostěn obžaloby pro přečin dle § 23 č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. důvodem zmatečnosti č. 9 lit. a § 281 tr. ř. Nalézací soud neshledal v jednání obžalovaného přečinu řetězového obchodu ani pouštění se do jiných pletich, které jsou způsobilé, zvýšiti cenu dotyčných předmětů (elektrických motorů a dynam), a je toho náhledu, že obžalovaný jako sprostředkovatel obchodů uvedenými předměty, v kterémžto sprostředkování hledal svou výživu, nespátroval v obchodech svých jednání takového, jež by mohlo býti pokládáno za trestné. Tím poukazuje rozsudek na právní omyl, který ovšem obžalovaného neomlouvá. Spíše bylo povinností soudu zjistiti, jsou-li zde známky skutkové povahy přečinu dle § 23 č. 4 cís. nař. V tom směru právem poukazuje zmateční stížnost státního zastupitelství na to, že naříkaný rozsudek nezjišťuje zákonných náležitostí trestního činu obžalovanému za vinu kladeného. Zjišťuje sice, že obžalovaný neměl předmětů, jimiž obchodoval, ani ve vlastnictví ani na skladě, že předměty ty neměly ani přijíti do místa jeho pobytu, nýbrž měly z místa, kde byly vyrobeny, přímo býti odeslány do místa bydliště kupujícího, dále, že činnost obžalovaného záležela pouze v tom, že prostě opsal nabídky firmy M. a B., ceny tam uvedené značně zvýšil a pak jako vlastní nabídky předložil firmě, dotýčné předměty hledající. Rozsudek však se nevyslovuje o tom, shledával-li soud v tomto způsobu obchodování obžalovaného postup, potřebám solidního obchodu vyhovující, nezjišťuje dále, vsunul-li se obžalovaný zbytečně mezi vyrabitele a odběratele strojů a měl-li vědomí, že svým zbytečným a neodůvodněným vsunutím se stěžuje normální přechod zboží do konsumu a zdražuje jeho cenu. Dlužno podotknouti, že jest lhotejno, jednal-li obžalovaný jako samostatný obchodník, či jako obchodní jednatel za provisi. Mezi oběma není co do řetězového obchodu rozdílu, ať provádí obchody na vlastní účet či pouze za provisi. Soud nezjistil dále, pouštěl-li se obžalovaný, vydávaje se snad za osobu technicky vzdělanou, i do jiných pletich, s nimiž bylo spojeno nebezpečí zvýšení ceny zboží, a byl-li si tohoto nebezpečí vědom, anebo je dokonce schválil. Pro tyto nedostatky ve zjištěních, které znemožňují rozhodnutí ve věci samé, bylo nutno vyhověti zmateční stížnosti státního zastupitelství, zrušiti naříkaný rozsudek ve výroku o sprostění obžaloby pro přečin dle § 23 č. 4 cís. nař. i ve výroku o trestu a uznati, jak shora bylo uvedeno. Při tom dlužno ještě podotknouti, že odsouzení obžalovaného pro přečin předražování dle § 20 č. 2 lit. b cís. nař. nevylučuje jeho případné potrestání pro přečin dle § 23 č. 4 cís. nař., poněvadž obě zákonná ustanovení stanoví zcela rozdílné skutkové podstaty, u nichž každá o sobě zakládá samo-

statný přečin. Konkurence předražování s řetězovým obchodem ohledně téhož zboží není zajiště zásadně vyloučena. Přečinu dle § 20 cís. nař. se dopouští, kdo požaduje nebo dává si poskytnouti za předměty potřeby ceny zřejmě přílišné v úmyslu, zvyšovati ceny, využívaje mimořádných poměrů vyvolaných válkou. Přečinem dle § 23 č. 4 cís. nař. jest naproti tomu vinen, kdo provozuje předměty potřeby řetězový obchod nebo se pouští do pletich, které jsou způsobilé, ceny předmětů potřeby zvýšiti. Je-li zde skutková povaha jednoho či druhého nebo obou přečinů, závisí především od konkrétního jednání, jehož se pachatel dopustil. Splnil-li svým jednáním náležitosti skutkové povahy jen jednoho trestního činu, nemůže mu býti kladen za vinu druhý a naopak. Zahrnuje-li však čin obžalovaného veškeré pojmové známky obou trestných činů, musí mu býti oba přičteny. Jedná se o samostatné trestné činy, které stávají vedle sebe, spolu konkurují a mohou býti spáchány samostatnými jednáními.

Čís. 39.

Při zlomyslném poškození věci, určené dle své povahy zvláštním účelům, jest pro výpočet výše škody nutné dle § 85 lit. a tr. zák. k zločinné kvalifikaci rozhodno, do jaké míry se věc stala poškozením neupotřebitelnou pro tyto zvláštní účely.

Zákonných sazeb hodnotních stanovených pro jistá kriteria při deliktech majetkových nutno i tehda použití, když sazby ty neodpovídají nynějším hodnotám zboží a peněz.

(Rozh. ze dne 12. dubna 1919, Kr I 32/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného, který byl rozsudkem krajského jako nalézacího soudu v Táboře uznán vinným zločinem veřejného násilí zlomyslným poškozením cizího majetku dle § 85 lit. a tr. zák.

Důvody:

Předpoklad, že poškozené byla zastřelením svině a čtyř hus způsobena škoda nad 200 K, bere stížnost v odpor také se stanoviska § 281 č. 10 tr. ř. Než neprávem. Dovozuje sama správně, že v úvahu přichází rozdíl mezi vnitřní cenou věci před poškozením a po fyzickém znehodnocení jejím dle toho, do jaké míry nastala trestným činem neupotřebitelnost věci k použití jejímu dle obecného jejího určení. Právě ze zásady této však plyne, že nerozhodovala pouhá hodnota masa ze zastřelené svině. Neboť obžalovaný nepoškodil, t. j. nezničil nebo neučinil neupotřebitelným maso ze zabití svině ve váze 70 kg, nýbrž zastřelil sviní dle tvrzení poškozené a znaleckého posudku chovnou. Že pak chovná svině zabitím »stává se pro majitele nezpůsobilou k užívání, jemuž dle obecného určení má sloužiti«, je na jevě. Není tedy správně tvrzení stížnosti, že výši škody pro trestní posouzení dlužno stanoviti toliko se zřetelem na zužitkování svině porážkou na maso (se stanoviska řeznického) a že stanovisko jiné bylo by pro obor práva trestního nepřipustno. Neboť poškození věci záleží v bezprávném zkrácení zájmu vlastníka na nezměně-